

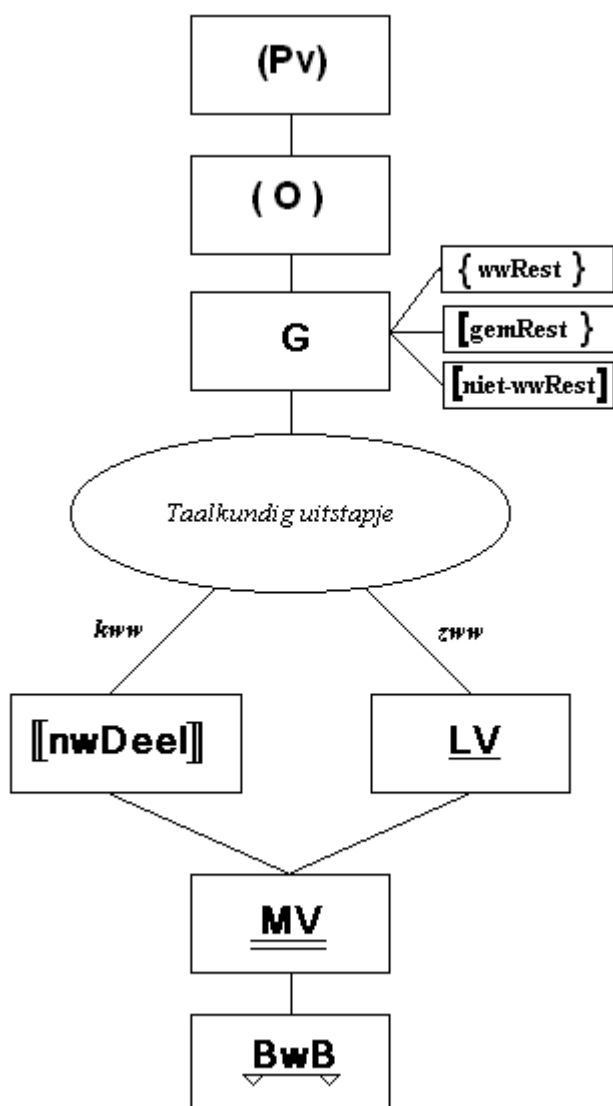
GRAMMATICA

schema van de zinsontleding

Ontleedvolgorde	Uitleg	Voorbeelden & extra uitleg
1. Persoonsvorm ()	Eerst zoek je de persoonsvorm. De persoonsvorm is het woord dat voorop komt te staan als we de zin door verschuiving vragend maken.	- Marieke heeft een boek gekocht. - Heeft Marieke een boek gekocht? - Eva zei dat het niet mocht. - Zei Eva dat het niet mocht?
2. Onderwerp ()	Je vindt het onderwerp met de vraag: Wie/wat & gezegde?	- Allerlei cd's heeft Bente gekocht. Wie/wat heeft gekocht? Antwoord: Bente (= onderwerp)
Resten: 3. Werkwoordelijke rest { }	Alle werkwoorden die samen met de PV het Gezegde vormen, noemen we de werkwoordelijke rest . Als je het Gezegde gevonden hebt (Pv plus eventueel werkwoordelijke Rest), ga je bij elk werkwoord van het Gezegde na om wat voor soort werkwoord het gaat: hww, zww of kww	Hulpwerkwoord: als in een gezegde meer dan één werkwoord staat, is de persoonsvorm altijd een hww. Zelfstandig werkwoord: een werkwoord dat in zijn eentje een gezegde kan vormen en een duidelijke betekenis heeft. De koppelwerkwoorden zijn: zijn, worden, blijken, blijven, schijnen, lijken.
4. Gemengde rest []	De gemengde rest bestaat uit aan het of te & infinitief .	- Lynne is [aan het werken]. - Eelco zit [te schrijven].
5. Niet-werkwoordelijke rest []	We kennen drie soorten niet-werkwoordelijke resten: - Het eerste deel van een scheidbaar samengesteld werkwoord (aan-komen, op-letten) - Het wederkerend voornaamwoord (zich vergissen, zich verslapen) - De werkwoordelijke uitdrukking	Opletten: Zij (let) [op]. Zich vergissen: Jan (vergist) [zich]. Jan zit [in de rats].

<p>Taalkundig</p> <p>Uitstapje:</p> <p>Bekijk per werkwoord van het Gezegde of het gaat om:</p> <p>a. hww b. zww → wwG</p> <p>c. kww → nwG</p>	<p>Als je Pv en alle resten bij elkaar hebt gezocht, heb je het Gezegde compleet.</p> <p>Nu moet je gaan vaststellen of je te maken hebt met een werkwoordelijke gezegde (zww) of een naamwoordelijk gezegde (kww)</p>	<p>In een zin met een kww staat nóóit een lijdend voorwerp, wel altijd een naamwoordelijk deel.</p>
<p>6. Zinsdeelproef</p>	<p>Alles wat samen voor de persoonsvorm kan staan is ook samen één zinsdeel.</p>	<p>- Arjan had een mooie reportage gezien over het leven in de Provence.</p> <p>- Een mooie reportage over het leven in de Provence (had) Arjan gezien.</p>
<p>7. Naamwoordelijk deel van het gezegde</p> <p style="text-align: center;">[]</p>	<p>Een naamwoordelijk gezegde bestaat uit een werkwoordelijk deel (met een koppelwerkwoord) en een naamwoordelijk deel.</p> <p>Dat naamwoordelijk deel is meestal een zelfstandig of bijvoeglijk naamwoord.</p>	<p>Het naamwoordelijk deel van het gezegde zegt iets van of is gelijk aan het onderwerp.</p> <p>- (Grammatica) (is) [leuk]</p> <p>- (Fleur) (wordt) [wielrenster]</p>
<p>8. Lijdend Voorwerp</p> <p style="text-align: center;">_____</p>	<p>Je vindt het lijdend voorwerp met de vraag: Wie/wat & gezegde & onderwerp?</p>	<p>- Allerlei cd's heeft Bente gekocht. Wie/wat heeft Bente gekocht? Allerlei cd's (= lijdend voorwerp)</p> <p>In een zin met een koppelwerkwoord (en dus een naamwoordelijk deel) staat nóóit een lijdend voorwerp</p>
<p>9. Meewerkend voorwerp</p> <p style="text-align: center;">=====</p>	<p>Een meewerkend voorwerp komt voor bij een werkwoord dat 'geven' of 'zeggen' betekent. Je kunt het voorzetsel aan of voor toevoegen of weglaten.</p>	<p>- Wil jij haar een proefwerkblaadje geven? Een meewerkend voorwerp kun je alleen maar tegenkomen in zinnen waar ook al een lijdend voorwerp staat.</p>
<p>10. Bijwoordelijke bepaling</p> <p style="text-align: center;">▽ ▽</p>	<p>Alle zinsdelen die nu nog overblijven zijn bijwoordelijke bepalingen. Ze geven antwoord op vragen als: waar? wanneer? waarom? waarmee? hoe?</p>	<p>- Laura woont in Sittard.</p> <p>- De supermarkt gaat om acht uur dicht.</p>

Houd het schema op de volgende bladzijde aan:

1. Zoek eerst de Pv en stel de **ZD** vast
2. Dan het Onderwerp
3. Dan alle resten van het Gezegde: je weet nog niet of dit gezegde *werkwoordelijk* of *naamwoordelijk* is
4. Maak een uitstapje naar de woordbenoeming, maar alléén voor de *werkwoorden*: er is altijd maar één kww of één zww.
5. De **Wie/Wat + G + O**-vraag levert altijd het juiste zinsdeel op als je een geslaagd *uitje* had...
6. Dan Meewerkend Voorwerp
7. Tenslotte: Bijwoordelijke Bepaling